

פרשת וישב

(לז ב) אֵלֶּה תְּלִדוֹת יַעֲקֹב יוֹסֵף בֶּן שִׁבְעַ עֶשְׂרֵה שָׁנָה הָיָה רָעָה אֶת
אָחָיו בְּצֹאן וְהוּא נֶעַר אֶת בְּנֵי בְלָהָה וְאֶת בְּנֵי זִלְפָּה נְשֵׁי אָבִיו וַיָּבֵא
יוֹסֵף אֶת דְּבַתָּם רָעָה אֶל אֲבֵיהֶם:

מהם נקרא נער, הוא שכתוב (הושע יא א) כי
נער ישראל^ב ואהבהו, וכתוב ביוסף והוא
נער^ג.

וע"ד הקבלה יעקב יוסף יעקב הוא
הכרוב וכן יוסף, וזהו שאמר (סוכה
ה ע"ב) אפי רברבי ואפי זוטריא, וכל אחד

רבינו בחיי

מאיר האמת

ג. עי' זו"ח מג ע"ב (והוא השמטות שמות רעח
ע"א): וע"ד כרובים בההוא זמנא דהווי ישראל זכאין
הווי אנפין באנפין מתדבקין דא בדא וכד לא הווי
זכאין הווי מהדרין אנפיהו דא מן דא ועל רזין אלין
הווי ידעי אי ישראל זכאין אי לא.

כרובים רביין וכלא ברזא חד קיימי דכתיב כי
נער ישראל ואהבהו ובג"כ כלא בחדותא דסיהרא
קיימא כמה דאתחדי דא בחדותא הכי איהו כלא
ובגין נער אינון נערים ורזא דא אשת נעורים דקיימא
על תרין נערים בחדותא עילאה.

כרובים אנפי רברבי ואנפי זוטרי ודאי הכי
אינון אנפין טמירין לעילא דלא אתגליין ובגיניהו
הוי חדותא דסיהרא ומילוי דילה.

אנפי זוטרי לתתא כמה דאוקימנא בכפרת
לעילא ותתא ברזא חדא קיימא את השמים ואת
הארץ אינון רזא דתרין כרובין חד דכר וחד נוקבא
למהוי דביקין אלין באלין בחביבותא כמא דאיתמר
את לאסגאה עילא ותתא כחדא למהוי רזא דכרובין
כלא בכללא חדא.

תרגום: ועל כן כשישראל היו צדיקים באותו
זמן הכרובים היו פנים בפנים מדבקים זה עם זה
וכשלא היו צדיקים היו מחזירים פניהם זה מזה
ועל הסודות הללו היו יודעים אם ישראל צדיקים
או לא.

כרובים תינוקות והכל בסוד אחד עומדים
נאמר (הושע יא) כי נער ישראל ואהבהו ומשום כך
הכל עומד בהתחדשות הלבנה כמו זה מתחדשת

לו. עי' לקמן פרשת בחקתי הערה יד.
לז. עי' ס"י פ"ב מ"ג: דטלנ"ת בלשון.
א. ז"ל: כתיב פני האחד פני הכרוב ופני השני פני
אדם היינו כרוב היינו אדם אפי רברבי ואפי זוטרא.
ועי' לעיל פרשת ויצא הערה י.

ב. עי' זהר (ח"ב מג ע"א): וכתוב (הושע יא א) כי
נער ישראל ואהבהו ישראל זוטא שמע ישראל
ישראל סבא שפירו דגוונין עילא ותתא יוסף סליק
ואתעטר בתרין גוונין (נ"א דרגין) בקדמיתא נע"ר
ובסופא צדי"ק כמה יאן ביה גוונין למחזי ורזא דא
(בראשית לט ו) ויהי יוסף יפה תאר ויפה מראה
שפירא בתרין סטרין בתרין דרגין בתרין גוונין עילא
ותתא.

תרגום: וכתוב כי נער ישראל ואהבהו ישראל
הקטן שמע ישראל ישראל סבא היופי של הצבעים
למעלה ולמטה יוסף עלה והתעטר בשני צבעים
(דרגות) בתחלה נע"ר ובסוף צדי"ק כמה נאים בו
הצבעים למראה וסוד זה ויהי יוסף יפה תואר ויפה
מראה יפה בשני צדדים בשתי דרגות ובשני צבעים
עליון ותחתון.

ועי' גר"א תיקו"ז קלט ע"א ד"ה דמיניה
יומין ארוכין - דת"ת נק' אריך אנפין ישראל
סבא ויסוד זעיר אנפין נער ישראל ואהבהו
דסבין הן בחג"ת אברהם זקן כי זקן יצחק אב
זקן כי כבודו כו' ונה"י נערים כידוע כמ"ש והנער
שמואל ויהושע בן נון נער והוא נער את בני
בלהה.

דרכי בראשית לז ג - לז לג האמת רה
פרשת וישב

(לז ג) וַיִּשְׂרָאֵל אֶהָב אֶת יוֹסֵף מִכָּל בְּנָיו כִּי בֶן זִקְנִים הוּא לוֹ וְעָשָׂה לוֹ כְּתוּנַת פָּסִים:

רבנו בחיי ד"א פסים כנגד ד' צרות שאירעו לו פוטיפר סוחרים ישמעאלים מדינים דבר אחר כתונת פסים שמסר לו סוד כ"ב אותיות ע"כ והכוונה בזה שהלבישו ידיעת החכמה בשם כ"ב אותיות כמו שלמד מפי שם ועבר והבן זה.

(לז לג) וַיִּפְרָה וַיֹּאמֶר כְּתוּנַת בְּנֵי חַיָּה רָעָה אֶכְלָתָהּ טָרֵף טָרֵף יוֹסֵף:

רבנו בחיי וע"ד המדרש (ב"ר פפ"ד ס"י יט) חיה רעה אכלתהו נצנצה בו רוח הקדש סופו שתתגרה בו אשת פוטיפר ולמה לא גלה לו הקדוש ברוך הוא לפי שהחרימו וקללו כל

מאיר האמת

כמה דאיהי אתקריאת בשמא דכורא הכי נמי אתקרי איהו בשמא דילה דכתיב והוא נער את בני בלהה ואת בני זלפה בכלהו קיימא לחדתא לון כדקא יאות ולאשתעשעא לון בחדוה דילה דכלהו ענפין וכלהו עלין כלהו אתברכין בחדוה דילה אלה תולדות יעקב יוסף כמה דאתמר דכל דיוקנא דיעקב הוה ביה ביוסף וכל מה דאירע להאי אירע להאי ותרווייהו כחדא אזלי ודא הוא רזא דאת ו"ו דאזלי תרווייהו כחדא בגין דאינון רזא חדא ודיוקנא חדא. תרגום: "והוא נער" משום שאין נפרדים לעולמים צדיק וצדק הם יחד. כמו שהיא נקראת בשם של הזכר גם כך הוא נקרא בשם שלה שכתוב "והוא נער את בני בלהה ואת בני זלפה" כולם עומדת לחדש אותם כראוי ולהשתעשע להם בשמחה שלו שכל הענפים וכל העלים כולם מתברכים בשמחתו. "אלה תולדות יעקב יוסף" כמו שנחבאר שכל דמותו של יעקב היתה ביוסף וכל מה שארע לזה ארע לזה ושניהם הולכים יחד. וזהו הסוד של האות ו"ו ושניהם הולכים יחד משום שהם סוד אחד ודמות אחת.

ד. ע"י תפילת ר' נחוניא בן הקנה: אקלסך בספירה הששית שהיא תפארת בתוקף שם בן עשרים ושתיים [נ"א ושמותיה] אנקת"ם פסת"ם פספס"ם דיונס"ם. ועי' ספר הליקוטים - פרשת בשלח - פרק יד: בכבודת חסר ו' כתיב קרי ביה שני מלות בכ"ב אותיות התורה היו משקיעים את מצרים להציל את ישראל שכנגדם שם של כ"ב אותיות אנקת"ם של מצרים לא תשמע. פסת"ם פיוסו של איש תם תקבל

בהתחדשות כך הוא הכל ומשום הנער הם נערים וזה סוד (ישעיה נז) אשת נעורים שעומדת על שני נערים בהתחדשות עליונה. כרובים פנים גדולות ופנים קטנות ודאי כך הם הפנים הנסותרות למעלה שלא מתגלות ובשבילן היה התחדשות הלבנה ומלויה. פנים קטנות למטה כמו שבארנו בכפרת למעלה ולמטה עומדים בסוד אחד (בראשית א) את השמים ואת הארץ הם סוד שני הכרובים אחד זכר ואחד נקבה שיהיו דבקים אלו באלו בחביבות כמו שנאמר את לרבות מעלה ומטה כאחד שיהיה סוד הכרובים הכל בכלל אחד. ע"י בהגר"א על תז"ח לד ע"ב ד"ה נערים אית לעילא כו' - ר"ל הנערים דלעיל קאי על חו"ג וכאן נו"ה שכולם אקריאו נערים כמ"ש (סוכה ה ע"ב) אנפי רברבי ואנפי זוטרי ור"ל שחג"ת נקראו אבהן אנפי רברבי ונה"י נקראו בנין וכל בנין למודי ה' כידוע והן אנפי זוטרי כמ"ש היינו כרוב היינו אדם ואמרו אנפי רברבי כו' כי ת"ת נקרא זקן ישראל סבא וכן ח"ג כמ"ש ו' בשית פרקין דדרועין כו' ולכן נאמר בכולם זקן וכמ"ש אברהם זקן כו' יצחק זתן כו' יעקב זקן כו' ויסוד אנפי זוטרי כרוב רביא כמ"ש והוא נער וכן נו"ה נערים כמ"ש חכמות בנתה ביתה כו' שלחה וכו' על חו"ג נערים שהן נעריה לסבא דסבין שהן כח"ב ולפי שכולם כאן שואבין מאלף בינה כמ"ש לך כולם נקראו נערים.

ע"י זהר (ח"א קפב ע"ב): והוא נער (שם) בגין דלא מתפרשין לעלמין צדי"ק וצד"ק כחדא אינון

מי שיגלה ליעקב ושתפו הקדוש ברוך הוא עמהם כן כתוב בפרקי דר' אליעזר (פרק לח) ובאור הדבר כי הם היו תשעה ולכך שתפו להקב"ה להשלים לעשרה והחרימו הדבר ואל יהי דבר קשה בעיניך שכן עשה אברהם בענין סדום בקש צרופו של הקדוש ברוך הוא עם תשעה לכל כרך וכרך אמר לו אתה צדיקו של עולם הצטרף עמהם וינצלו ואם תאמר אינו דומה כי זה להצלה וזה לפורענות אין זה פורענות כי אם הצלת כל ישראל וכבוד להקב"ה כי פחדו לנפשם שאם ח"ו יתגלה הדבר ליעקב יקללם קללה עולמית ונמצאו ישראל התלויים בזרעו של יעקב בטלים מן העולם ואין מי יפרסם האלהות וכענין שכתוב (יהושע ט ז) והכריתו

את שמנו מן הארץ ומה תעשה לשמך הגדול ועל כן נראה להם כי הצרוף והשתוף ענין מוכרח היה צורך גבוה והצלת כל ישראל וכן מצינו במשה שבקש צרופו של הקדוש ברוך הוא ובית דינו עמו בקבלת התורה ואם אולי תשאל מנין ידע יצחק שדרשו רז"ל (ב"ר פפ"ד ס"י כא) ויבך אותו אביו ולא אבי אביו יש לומר שהקב"ה הגיד לו וכן הגיד לבנימין שידע ברוח הקודש שהרי אבנו של בנימין ישפה ודרשו רז"ל (ב"ר פפ"א ס"י ח) יש פה ואעפ"כ שתק ולא גלה מפני החרם שכן הסכימו כל התשעה והקב"ה בצרוף עמהם שלא יתגלה הדבר ליעקב שאין הקפידה אלא על יעקב פן יקללם וכמו שהזכרתי.

לח א) וַיְהִי בַּעֲת הַהוּא וַיֵּרֶד יְהוּדָה מֵאֵת אָחִיו וַיֵּט עַד אִישׁ עֵדְלָמִי וַיִּשְׂמוּ חִירָה:

ועל דרך הקבלה סמך פרשת היבום לפרשת המכירה כדי לסמוך גלגול לגלגול כי

רבינו בחיי

סוד היבום הוא סוד הגלגול ומן הידוע שהחטא ההוא לא היה אפשר להתברר

מאיר האמת

דאֵתאחד בהו אתעבר מניה אי הכי את עושה לי דה' עקרא דשמא דא אתעקר וע"ד אמר יהושע לבתר ומה תעשה לשמך הגדול.

תרגום: בשעה שבקש משה רחמים על ישראל מה כתוב "ואם ככה את עושה לי הרגני נא הרוג" ופרשוה. אבל כך אמר משה דרגה אחת שנתת לי נקראת "אתה" משום שאין לה פרידה ממך ה' שלה נאחזה בישראל אם אתה (תשמדים מהעולם) ישמידו בעולם הרי ה' של השם הזה שאחווה בהם מעברת ממנו. "אם כך את עושה לי" שה' עיקר השם הזה תעקר. ועל זה אמר יהושע אחר כך "ומה תעשה לשמך הגדול".

ו. עי' לעיל פרשת בראשית הערה קמת.

ז. עי' זהר (ח"א קפו ע"ב): ויאמר יהודה לאונן בא אל אשת אחיך וגו' (שם) רבי שמעון פתח ואמר וכו' דהיינו זכותו. וכן פספסי"ם זכות יוסף שהיה לו כתונת פסים והוא משלים במקום יצחק כנודע. דיונסי"ם הפוך די"ו יו"ד הרי עשרה נסים שנתנסה אברהם וכולם עמדו לנו על הים. ועי' ב"ר פפ"ד ס"י ח: ד"א פסים רבי שמעון בן לקיש בשם רבי אלעזר בן עזריה (תהלים סו) לכו וראו מפעלות אלהים וכתוב בתריה (שם) הפך ים ליבשה למה וישנאו אותו בשביל שיקרע הים לפניהם פסים פס ים. ה. עי' לעיל פרשת נח הערה מז. ועי' זהר (ח"ג קצט ע"א): משה בשעתא דבעא רחמין עלייהו דישאל מה כתיב ואם ככה את עושה לי הרגני נא הרוג ואוקמוה אבל הכי אמר משה דרגא חד דיהבית לי אקרי אתה בגין דלית ליה פרישו ממך ה' דילה אתאחד בהו בישראל אי את (ס"א תשיצי לון מעלמא) ישתצי לון בעלמא הא ה' דשמא דא

מאיר האמת

טפשים שאין יודעים ואין מסתכלים לדעת דרכי הקדוש ברוך הוא שהנה כולם ישנים ואין מתעוררים ושינה בנקבי עיניהם. בא וראה הקדוש ברוך הוא עשה את האדם כדוגמא שלמעלה הכל הוא בחכמה ואין לך אבר ואבר באדם שאינו עומד בחכמה עליונה שהרי כיון שנתקן כל הגוף באיבריו כראוי הקדוש ברוך הוא השתתף (התחזק) עמו והכניס בו נשמה קדושה כדי ללמד את האדם ללכת בדרכי התורה ולשמור מצוותיו כדי שאדם יתקן כראוי. (ומשום זה נ"א ובעוד) שיש בו נשמה קדושה צריך לאדם להגדיל את דמות המלך העליון בעולם. וסוד זה שהרי אותו הנהר ששופע ויוצא לא פוסקים מימיו לעולמים ועל זה צריך לאדם שלא יפסיק את הנהר והמקור שלו בעולם הזה. (נה"ר רמז לברית קודש שחתום בבשרו שהוא דוגמא של אותו הנה"ר הסוד של צדיק שמתחבר עם צד"ק יחד למעלה. לכן צריך אדם למטה להתחבר עם אשתו בקדושה כדי שיתחזק באותו העולם). וכל זמן שאדם לא יצליח בעולם הזה (ס"א ועל כן צריך לאדם שלא יפסיק את הנהר והמקור שלו בעולם הזה ואם לא) הקדוש ברוך הוא עוקר אותו ונוטע אותו בכמה פעמים כמו מקודם.

בא וראה מה כתוב "העירותי מצפון ויאת". "העירותי" זו ההתעוררות של הזווג של האדם בעולם הזה שהיא התעוררות מצד הצפון. "ויאת" זו היא הנשמה הקדושה שבאה מלמעלה והקדוש ברוך הוא שולח אותה מלמעלה באה לעולם הזה ונכנסת לתוך בני אדם כמו שאמרנו. "ממזרח שמש" זה המקום של אותו הנהר ששופע ויוצא שמשם יוצאת הנשמה ומאירה. "ויבא סגנים" (כמו חמר) אלו הם חיילות העולם שבאים משום (בתוך) אותה התעוררות של הנשמות. "כמו חומר" כמו שמתעורר אדם בגוף. שהרי משום זה הקדוש ברוך הוא עושה זווגים ומטיל נשמות בעולם ונמצאת חברות למעלה ולמטה והמקור של הכל הוא (ס"א יהיה) ברוך. ולכן הקדוש ברוך הוא עשה את האדם כדי שיעסוק בדרכיו ולא יפסיק את מקורו ומעיניו לעולמים. וכל מי שמפסיק מקורו (מלמטה ומיבש אותו כביכול כאילו גורם להפסק למעלה או "אזלו מים מני ים ונהר יחרב ויבש והואיל ובר נש אתקם לתתא כדוגמא דלעילא מאן דמקוריה ימיש מלעבד פירין כגון דין דלא בעא למיתב איתתא או נסיב לה דאשתדל ולא יכיל אלו דתרין הפכין אינון דא מדא (או ס"א ההוא) דימיש מלמעבד פירין לית ליה תקנה לעולם (קהלת א טו) מעוות לא יוכל לתקון בגין דלא בעא למיסב איתתא ולאשתדלא בפריה ורביה וההוא דאשתדל ונסב איתתא ולא יכיל דא מתתקן בפריקה דקריב ליה דהוא אחוי.

תא חזי קב"ה עבד ליה לבר נש כגוונא דלעילא כלא איהו בחכמתא דלית לך שייפא ושייפא בבר נש דלא קיימא בחכמתא עלאה דהא כיון דאתתקן כל גופא בשייפוי כדקא יאות קב"ה אשתתף (נ"א אתתתף) בהדיה ואעיל ביה נשמתא קדישא בגין לאולפא ליה לבר נש למהך בארחוי דאורייתא ולמיטר פקודוי בגין דיתתקן בר נש כדקא יאות דאית ביה נשמתא קדישא מבעי ליה לבר נש לאסגאה דיוקנא דמלכא עלאה בעלמא ורזא דא דהא ההוא נהר דנגיד ונפיק לא פסקן מימיו לעלמין ועל דא מבעי ליה לבר נש דלא יפסיק נהרא ומקורא דיליה בהאי עלמא וכל זמנא דבר נש לא יצלח בהאי עלמא קב"ה עקר ליה ונטע ליה בכמה זמנין כמלקדמין.

תא חזי מה כתיב (ישעיה מא כה) העירותי מצפון ויאת העירותי דא אתערותא דזווגא דבר נש בהאי עלמא דאיהו אתערותא מסטרא דצפון ויאת דא היא נשמתא קדישא דאתיא מלעילא וקב"ה משדר לה מלעילא אתיא בהאי עלמא ועאלת בגו בני נשא כדקאמרן ממזרח שמש דא אתר דההוא נהר דנגיד ונפיק דמתמן נפקת נשמתא ואתנהירת ויבא סגנים (כמו חמר) אלין אינון חילין דעלמא דאתיין בגין (ס"א בגו) ההוא אתערותא דנשמתין כמו חומר כגוונא דאתער בר נש בגופא דהא בגין דא קב"ה עביד זווגין ואטיל נשמתין בעלמא וחברותא אשתכח לעילא ותתא ומקורא דכלא הוא (ס"א יהא) ברוך ובגין כך קב"ה עבד ליה לבר נש בגין לאשתדלא בארחוי ולא יפסיק מקוריה ומבועא דיליה לעלמין וכל מאן דפסיק מקוריה (מתתא ומיבש ליה כביכול כאלו גרים ליה לאתפסקא לעילא כדין (איוב יד יא) אזלו מים מני ים ונהר יחרב ויבש והואיל ובר נש אתקם לתתא כדוגמא דלעילא מאן דמקוריה ימיש מלעבד פירין כגון דין דלא בעא למיתב איתתא או נסיב לה דאשתדל ולא יכיל אלו דתרין הפכין אינון דא מדא (או ס"א ההוא) דימיש מלמעבד פירין לית ליה תקנה לעולם (קהלת א טו) מעוות לא יוכל לתקון בגין דלא בעא למיסב איתתא ולאשתדלא בפריה ורביה וההוא דאשתדל ונסב איתתא ולא יכיל דא מתתקן בפריקה דקריב ליה דהוא אחוי.

תרגום: "ויאמר יהודה לאונן בא אל אשת אחיך" וגו'. רבי שמעון פתח ואמר "העירותי מצפון ויאת ממזרח שמש יקרא בשמי ויבא סגנים כמו חמר וכמו יוצר ירמס טיט". בא וראה כמה בני אדם הם

הדברים עשרה אחי יוסף אלו עשרה הרוגי מלכות, וער ואונן הם פרץ זורח, הוא מה שכתוב (במדבר כו יט-כ) וימת ער ואונן בארץ

ולהתלבן רק בסוד הגלגול בעשרה הרוגי מלכות¹ כי אז הפח נשבר והנפשות נמלטו ועלו לשלום אל אביהם שבשמים². וכלל

מאיר האמת

אילנא אתקין ועם כל דא דאילנא אתקין) עובד עם כל דא אילנא אתקין כד אתא דוד מלכא באילנא תתאה דנוקבא אשתאר ואצטרך לקבלא חייך מאחרא ומה אי האי דאתתקן ואתקין כלא הכי שאר בני עלמא דאתיין בגלגולא דלא יכלין לאתתקנא הכי על אחת כמה וכמה.

דבכל סטרין אתהפך בגלגולא פרץ הכי הוה בעז הכי הוה עובד הכי הוה (נ"א ועם כל דא אילנא אתתקן) ובכלל נפק אילנא מסטרא דרע ואתדבק לבתר בסטרא דטוב בקדמייתא (בראשית לח ז) ויהי ער בכור יהודה רע (נ"א אונן אוף הכי) מחלון אוף הכי ולא כל כך אבל בהני אתעכל רע ונפק טוב לבתר (נפק) ההוא דכתיב ביה (ש"א טז יב) וטוב ראי (שם יח) ויהו"ה עמו הכא קיימא אילנא תתאה על תקוניה ומלך אלהי"ם על גוים.

תרגום: עובד זה התתקן ויצא מתוך שדה רע של בורות רעים בא ישי בנו והתקין ועדר את האילן ועם כל זה (ועובד) זה סוד הסודות ולא ידעתי אם אמר ואם לא אמר דבריך זקן ודאי אמר בזה ידועים כל שאר בני הגלגול (עובד התקין אילן ועם כל זה שהתקין אילן) עובד עם כל זה התקין אילן כשבא דוד המלך נשאר באילן התחתון של הנקבה והצטרך לקבל חיים מאחר ומה אם זה שהתתקן והתקין הכל כך שאר בני העולם שבאים בגלגול שלא יכולים להתתקן כך על אחת כמה וכמה.

בכל הצדדים מתהפך בגלגול כך היה פרץ כך היה בעז כך היה עובד (ועם כל זה האילן נתקן) ובכל יוצא אילן מצד הרע ואחר כך נדבק בצד הטוב בתחלה ויהי ער בכור יהודה רע (אונן אף כך) מחלון אף כך ולא כל כך אבל באלה התעכל הרע ויצא אחר כך טוב (יצא) אותו שכתוב בו (שמואל א' טז) וטוב ראי וה' עמו עכשיו עומד אילן תחתון על תקונו ומלך אלהים על גוים.

עיי"ש (קד ע"ב): כרע במיתת ער רבץ במיתת אונן לבתר אתגבר כארי לאקמא לפרץ וכלביא לאקמא לזרח מי יקימנו דכתיב (בראשית לח כו) ולא יסף עוד לדעתה ותרגום לא פסק מי יקימנו מאן הוא דיימא אסורה אתתא דא מאן הוא דיימא הואיל ואשלימת ארחה לא אצטריכא לך יתיר יבמה דא כיון דאשלימת ארחה לא אצטריכת לך יתיר

שימיש מעשות פירות אין לו תקנה לעולם. "מעוות לא יוכל לתקון" משום שלא רצה לישא אשה ולעסוק בפריה ורביה. ואותו שעסק ונשא אשה ולא יכל זה מתקן בגואלו שקרוב לו שהוא אחיו. עיי' דבריו לקמן דברים כה ט.

ח. עיי' זר"ח (פט ע"ב): עשרה סבי קטולי מלכות אתענשו על מכירת יוסף.

תרגום: עשרה סבי הרוגי מלכות שנענשו על מכירת יוסף.

אמנם עיי' תיקו"ז (קכח ע"א): ובהאי י' חב יוסף הה"ד (בראשית מ"ט) ותשב באיתן קשתו ויפוזו זרועי ידיו מאי ויפוזו דאזריקת טפה דאיהי י' בין עשר אצבעאן ואתפליגת לעשר ניצוצין דאזדריקו מקשת דאיהו ברית ובאן אתר אזדריקו בעשרה הרוגי מלכות אמר ליה והא שמענא דעשרה הרוגי מלכות בני יעקב הוה אמר ליה חס ושלום אלא בדיוקנייהו הוה.

תרגום: וביו"ד זה חטא יוסף זהו שכתוב ותשב באיתן קשור ויפוזו זרועי ידיו מהו ויפוזו שנזרקת טיפה שהיא י' בין עשר אצבעותיו ונחלקת ל' ניצוצות שנזרקו מקשת שהיא ברית ובאיה מקום נזרקו בעשרה הרוגי מלכות אמר לו והרי שמענו שעשרה הרוגי מלכות בני יעקב היו אמר לו חס ושלום אלא צורתם היו. ועיי' שער אונאה פרק ה.

ט. עיי' זהר (ח"ב רנה ע"א): ועל דא גופא דילהון הוה בעציבו ונשמתא בחדוה וכד הוה אלין עשרה דאקרון הרוגי מלכות הרוגים הוה מסטרא אחרא ואשלימו אתר אחרא דקדושה ובגין כך כלא גלי קמי קודשא בריך הוא ואתעביד כדקא יאות.

תרגום: ולכן גופם היה בעצב והנשמה בשמחה וכשהיו עשרה האלו שנקראים הרוגי מלכות הרוגים היו מצד אחר והשלימו מקום אחר של קדושה ולכן הכל גלוי לפני הקדוש ברוך הוא ונעשה כראוי.

י. עיי' זהר (ח"ב קג ע"ב): עובד דא אתתקן ונפק מגו חקל בישא דגובין בישין אתא ישי בריה ואתקין ואעדר אילנא ועם כל דא (ועובד) דא רזא דרוזין ולא ידענא אי אימא אי לא אימא אימא מילך סבא ודאי אימא בדא ידיעאן כל שאר בני גלגולא (נ"א עובד

כנען ויהיו בני יהודה והנה זה מרמזי התורה והמשכיל יבין. ומה שהיו עשרה הרוגי מלכות והאחים בעלי המעשה לא היו אלא ט' שהרי ראובן לא הסכים עמהם יש לומר לפי שגם יוסף חטא כי חטא האחים בו הלא הוא היה הסבה כשהיה משתרר על אחיו הנכבדים הגדולים ממנו והיה מכעיס אותם ומתפאר כנגדם בחלומותיו וכיון שהיה בכלל החטא היה

בכלל העונש ולכך נפקד עליו גם כן או יש לומר שלא נפקד על יוסף כלל אבל נפקד על ראובן ולא בשביל חטא יוסף שהרי ראובן לא חטא במכירתו אבל חטא בלהה נפקד עליו ועל כן היו עשרה וראובן בכללם על החטא שחטא במעשה בלהה וזה רמוז בפסוק (דברים לג ו) ויהי מתיו מספר כי היו עשרה עם ראובן ושם אכתוב בעזרת השם יתברך.

(לח ה) וַתִּסַּף עוֹד וַתֵּלֶד בֵּן וַתִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ שֵׁלָה וְהָיָה בְּכוֹזֵב בְּלִדְתָּהּ אֹתוֹ:

מה בא הכתוב להודיענו שהיה יהודה במקום פלוני בלדתה אותו פי' רש"י על שם שפסקה מלדת נקרא המקום כזיב והרמב"ן ז"ל כתב כי קראתו שלה מלשון שגגה על שם המקום כי

היה בכזיב בלדתה אותו והשוגג הוא כוזב במחשבתו ויתכן לומר כי יש בכתוב הזה נסתר ומלת כזיב הוא מספר המתחלף בשם הגדול המיוחד^א והוא טוב לתפלה בשכבר ידעת כי הוא נחקר^ב מן

רבינו בחיי

מאיר האמת

ואתחזיאת לאתפרשא מינה אבל מי יקימנו ודאי מתמן ולהלאה איה דיליה דהא אפיק מאן דמכשכש במעאה. כרע במיתת ער רבץ במיתת אונן אחר כך התגבר כארי להקים את פרץ וכלביא להקים את זרח מי יקימנו שכתוב (בראשית לח) ולא יסף עוד לדעתה ותרגום ולא פסק מי יקימנו מי הוא שאמר אסורה אשה זו מי הוא שאמר הואיל והשלימה את צרכיה לא הצטרכה לך יותר יבמה זו כיון שהשלימה דרכיה לא הצטרכה לך יותר ונראית לפרש ממנה אבל מי יקימנו ודאי שממש והלאה היא שלו שהרי הוציאה מי שמכשכש במעיה. יא. עי' זהר (ח"ב רסא ע"ב): מכאן ולהלאה קיימין שאלתיך ובעותין שירותא דבעי בר נש למשאל למנדע במלין דמאריה בגין למחזי תיאובתיה לגביה ולא יתפרש מניה בגין דבעי בר נש לאשתתפא בקדושה דשמא קדישא עלאה לאתעטרא ביה ואיהו

שמא דברכאן וקדושין כוז"ו רזא דשמא קדישא יהו"ה דאיהו קדוש בקדושה ואלין אתוןן (אחרנין) אפיקו מניה הני אתוןן אחרנין חבורא דהני כחבורא דדכר בנוקבא והני קדישין עלאין רזא דקדושה. תרגום: מכאן והלאה [בתפילת י"ח אחר ג' ראשונות] עומדות שאלות ובקשות הראשית שצריך אדם לשאל לדעת בדברי רבונו כדי להראות תשוקתו אליו ולא נפרד ממנו משום שצריך אדם להשתתף בקדשת השם הקדוש העליון להתעטר בו והוא השם של הברכות והקדושים כוז"ו סוד השם הקדוש יהוה שהוא קדוש בקדשה והאותיות הללו (האחרות) הוציאו ממנו את האותיות האחרות הללו החבור של אלו כמו חבור של זכר בנקבה והקדושים העליונים הללו סוד הקדשה. יב. עי' ס"י (פ"א מ"ד) עשר ספירות בלימה, עשר ולא תשע, עשר ולא אחת עשרה, הבן בחכמה וחכם בכינה, בחון בהם, וחקור מהם, והעמד דבר על

השלישית^ג ששם מקום הבנים כידוע ממצות שלוח הקן^ד ומתפלת חנה^ה וגלה לך הכתוב בזה כי אחר שילדה שלה שהוא השלישי היה יהודה מתפלל בכח השם ההוא כשילדה אותו ושיתן לו בנים הגונים זרע אנשים כענין שנאמר בחנה (שמואל א' א יא) ונתת לאמתך זרע

אנשים^ט לפי שהיה יודע ברוח הקדש שאין עיקר זרעו מאותן השלשה והנה נתגלגל הדבר בתמר כלתו וילדה לו תאומים וזהו שדרשו רז"ל (ב"ר פפ"ה ס"י ז) ותהר לו צדיקים כיוצא בו גבורים כיוצא בו והנה מלת בכזיב לעד ב"כח כ"וזו ז"כה י"הודה ב"תאומים.

(לח ח) וַיֹּאמֶר יְהוָה לְאוֹנָן בֶּן אֵל אִשְׁתְּ אַחִיד וַיִּבֶם אֶתְּהָ וְהָקֵם זֶרַע לְאַחִיד׃

אבל הענין סוד גדול מסודות התורה צמולדת האדם ונכר הוא לעיני רואים אשר נתן להם השם עינים לראות ואזנים לשמוע והיו המכמים הקדמונים קודם התורה יודעים כי יש

תועלת גדולה צינזם האח והוא הראוי להיות קודם צו ואחריו הקרוז צמשפחה כי כל שארו הקרוז אליו ממשפחתו אשר הוא יורש נחלה יגיע ממנו תועלת^י.

רמב"ן

מאיר האמת

בוריו, והשב יוצר על מכוננו. ועיי"ש בהגר"א: עד כאן פירש ג' ספירות הראשונות היאך הן בהן, שבהן אסור הבחינה והחקירה, ועכשיו מתחיל לפרש ז"ס אחרונות שבחור"ב, ואמר בחון בהם (עי' ליקוט סוף הספר כב ע"ד סי' ג') פי' באור"א ששניהם הן חכמה תבחון בהם, היאך יוצאים הז' ספירות, כי מלוי היו"ד הן ו"ד שהן ו"ק ומלכות, וחקור מהן שהן יש"ס ותבונה, ששניהם הן בינה, שבהן מותר החקירה כמ"ש בזהר (הק' א ע"א) דקיימא לשאלא, ולא בה עצמה, (דברים ד לב) כי שאל נא לימים ראשונים.

יג. עי' דבריו דברים ו ד, ובמדבר ו כז.

יד. עי' לקמן פרשת וזאת הברכה הערה ו ועי' ע"ח שער טו פרק ג.

טז. עי' זהר (ח"ג עט ע"ב): תאנא כתיב עולת שבת בשבתו על עולת התמיד דבעי לכוונא לבא לעילא לעילא יתיר משאר יומין וע"ד על עולת התמיד דייקא תניא כתיב בחנה ותתפלל על י"י על דייקא בגין דבנין במזלא קדישא תליין כמה דאוקימנא ולית לך מלה באורייתא או את זעירא באורייתא דלא רמיזא בחכמתא עלאה ותליין מניה תלי תלין רזין דחכמתא עלאה הה"ד קווצותיו תלתלים והא אתמר

רבי יוסי אשכחיה לרבי אבא דהוה יתיב וקארי האי קרא דכתיב השלך על י"י יהבך על דייקא דהא מזוני במזלא תליין.

תרגום: למדנו כתוב עולת שבת בשבתו, על עולת התמיד, שצריך לכוון את הלב למעלה למעלה, יותר מבשאר הימים. ועל זה על עולת התמיד דווקא, למדנו כתוב בחנה, ותתפלל חנה על ה' על דווקא, משום שהבנים תלויים במזל הקדוש כמו שבארנו, ואין לך דבר בתורה או אות קטנה בתורה שלא רמוזה בחכמה העליונה, ותלויים ממנה תלי תלים של סודות החכמה העליונה, זהו שכתוב קווצותיו תלתלים והרי נתבאר. רבי יוסי מצא את רבי אבא שהיה יושב וקורא את הפסוק, שכתוב השלך על ה' יהבך, על דווקא, שהרי מזונות תלויים במזל.

טז. ספר ליקוטי הש"ס - מסכת ברכות - גם מה שאמרו רבותינו ז"ל שקול שמואל כמשה ואהרן הוא זה כי משה ואהרן בחור"ג הם וזהו ככהניו ושמואל הוא בנ"ה הנקראים קוראי שמו כי הם מבחי' המלכות הנקרא שמו ולכן אמרה חנה שיתן לה זרע אנשים כי הנ"ה הנקראים ב' בדי ערבה שגי' זרע ואמרה שיתן לה זרע של אנשים שהם נ"ה וכו'. יז. עי' דברינו בר' בחיי בפסוק הקודם.

דרכי בראשית לח כט - לח ל האמת ריא
פרשת וישב

(לח כט) וַיְהִי כִּמְשִׁיב יָדוֹ וַהֲנִיחַ יָצָא אָחִיו וַתֹּאמֶר מַה פְּרִצְתָּ עָלַיךָ
פְּרִיץ וַיִּקְרָא שְׁמוֹ פְּרִיץ:

שם הלצנה לפרץ מפני מלכות צית דוד והיו
תאומים כי הלצנה מותאמת צממה והנה
פרץ תאום לזרח הנותן יד^ט והוא זכור צמח
עליון כמו שאמר (תהלים פט כח) אף אני
זכור לתנהו והו מאמרס (ר"ה כה ע"א)
צקדוש המודש דוד מלך ישראל חי וקיים
והמשכיל יצין.

ובמדרשו של רבי נחוניא בן הקנה^ח
יזכיר סוד צמס אלה הילודים
אמרו איקרי זרח על שם החמה שהיא זורחת
תמיד ופרץ על שם הלצנה הנפרצת לעמים
ונצנית לעמים והרי פרץ הוא הזכור וחמה
גדולה מן הלצנה לא קשיא דהא כתיב ויתן
יד וכתיב ואחר יאל אחיו והנה לדעתם היה

רמב"ן

(לח ל) וַאֲחֵר יָצָא אָחִיו אֲשֶׁר עַל יָדוֹ הַשְּׁנִי וַיִּקְרָא שְׁמוֹ זָרַח:

ידוע כי שם אלהים הנזכר בבראשית הוא
מלך העולם והוא התשובה וזה אנו
אומרים בראש השנה^כ שבו נברא העולם
המלך הקדוש והמלך המשפט לפי שהיום

וע"ד הקבלה יש בכתוב הזה בבי' הילודים
האלה סוד גדול בסוד מלכות בית
דוד אגלה ממנו לך קצת ממסתריהם והט אזניך
ושמע.

רבינו בחי

מאיר האמת

שורש הגבורה הוא קודם החסד והוא במעלה יותר
גדולה שלכן זהב יותר חשוב מכסף (תיקוני"ז קי"ח
ע"ב) רק שבעולם התיקון יוצא חסד בתחלה ואח"כ
גבורה כדי למתק הדינים והם בסוד חמה ולבנה
שהשמש מגדל הזהב שהאי חמה סומקתי היא (ב"ב
פ"ד ע"א) ולבנה מגדל כסף והוא גוון חיוור יפה
כלבנה וגו' (שיה"ש ו י) והוא בסוד (משלי ג יט) ה'
בחכמה יסד ארץ כונן שמים בתבונה וכן פרץ וזרח
הם חמה ולבנה שהלבנה נקרא פרץ שבה הפרצה
בסוד מיעוט הירח מה שא"כ חמה לעולם בגדולתו
ולכן מלכות ב"ד מפרץ קאתי וכתבי (בראשית לח
כח) ויתן יד ותקשור על ידו שני לאמור זה יצא
ראשונה ואח"כ קדמו פרץ כמ"ש (שם כט) מה
פרצת עליך וגו' כי באמת גבורה קדמה במחשבה
ורק חסד יצא ראשונה להגביר החסד על הדין לקיום
העולם וכן כאן בעולם התווה תחלה היה יציאת
הגבורות בסוד זהב והוא זרח.
כ. עי' לעיל פרשת בראשית הערה רב.

יח. אות קצו: ישב רבי אמוראי ודרש מפני מה
זכתה תמר ויצאו ממנה פרץ וזרח מפני שהיה שמה
תמר והא תמר אחות אמנון היא דעבידא לכך ומאי
טעמא אקרי פרץ וזרח פרץ איקרי על שם הלבנה
שהלבנה נפרצת לעתים ונבנית לעתיד וזרח איקרי
על שם החמה שהחמה זורחת תמיד בענין אחד והא
פרץ היה הבכור וחמה גדולה מן הלבנה לא קשיא
דהא כתיב (בראשית ל"ח כח) ויתן יד וכתבי (שם)
ואחר יצא אחיו אשר על ידו השני ויקרא שמו זרח
דהוא היה לו להיות הבכור ומפני שמחת הקב"ה
שצפה שעתיד לצאת ממנו שלמה שעתיד לומר שיר
השירים החזירו.
יט. עי' פת"ש שבירה טו - מלך הב' יובב בן זרח
מבצרה הוא גבורה שבעולם התווה דינא קדים ונפיק
כמ"ש רבינו הגדול הגר"א זללה"ה בביאורו לספ"ד
פ"א (ג' ע"א) ויובב הוא מלשון יבבא ושברים
בסטרא דגבורה ונקרא בן זרח בסוד פרץ וזרח (ע'
ביאור אגדות להגר"א ב"ק קי"ט ע"א) כי באמת

ריב דרכי בראשית לח ל האמת פרשת וישב

וע"כ ראויה היתה תמר להזדווג ליהודה שתעשה המעשה ההוא מפני שהיתה שמה תמר הכולל כח זכרות וכח נקבות^כ כי הלולב הוא הזכר והפרי שלו הוא התמר שהוא זכר מבחוץ ובגרעינתו שבפנים הוא נקבה מה שלא תמצא כן בשאר כל האילנות וראוים היו פרץ וזרח להיותם נאצלים מתמר כי הם כנגד חמה ולבנה הנאצלים מן האור הראשון הכולל זכר ונקבה כי זרח כנגד החמה שזורחת תמיד בענין שוה ופרץ כנגד הלבנה שהיא פעם מתמלאת פעם חסרה ונפרצת ע"כ יתחייב מלכות בית דוד הבא מפרץ להיות בזמן מן הזמנים פעם קיים פעם בטל ואם תשכיל בכתוב תמצא כי כשם שהחמה מותאמת בלבנה כך זרח ופרץ מותאמים בבטן אחד ומותאמים בבכורה כי זרח היה הבכור בנתינת היד הוא שכתוב ויתן יד ואמר עליו זה יצא ראשונה ואמר ג"כ ויהי כמשיב ידו ולא אמר וישב ידו ופרץ היה הבכור בהפטרו מן הרחם ומזה אמר ואחר יצא אחיו אשר על ידו השני כי היה זרח האחרון בפטר רחם אף על פי שהיה ראשון

ההוא הוא תחלת מעשיו שאין מלך בלא עם^{כא} ואמר הכתוב (בראשית א ג) ויאמר אלהים יהי אור ויהי אור לבאר כי מכח מלכות שמים^{כב} הנקרא אלהים נאצלו שני אורים הללובי וע"כ אמר ויהי אור ולא אמר כן בשאר מעשה בראשית^{כד}. ויש לך להתבונן שאין הכונה שהיו שני אורים ממש רק שני כחות היו בו האחד כח זכרות והשני כח נקבות, אבל האור הראשון לא היה אלא אחד והוא אחד כולל כח זכרות וכח נקבות, ומן האור הזה נאצלו חמה ולבנה ביום רביעי וכמו שבארתי שם בסדר בראשית ונאצל כח הזכרות על החמה וכח הנקבות על הלבנה. **ומעתה** התבונן בענין יהודה ותמר ושני הילדים האלה פרץ וזרח יתבאר לך ממנו ענין מעשה בראשית וזהו שאמרו רבותינו ז"ל (זהר ח"א קצו ע"א^{כה}) מלכותא דארעא כעין מלכותא דרקיעא הנה נקרא יהודה בשם הזה על שם ההודאה כענין שאמרה לאה (בראשית כט לה) הפעם אודה את ה' והוא הרביעי בשבטים והשם המיוחד רשום בו והיה מלך וראש מלכות בית דוד

מאיר האמת

דאתחבר באבהן בגין דקב"ה עבד לה למלכו עלאה לאתנהרא מרזא דאבהן.
תרגום: בא וראה, הקדוש ברוך הוא עשה את מלכות הארץ כעין מלכות הרקיע, והכל זה כדוגמא זו. וכל מה שנעשה בארץ, עומד לפני הקדוש ברוך הוא בראשונה. בא וראה, המלכות הקדושה לא קבלה מלכות שלימה עד שהתחברה עם האבות, משום שהקדוש ברוך הוא עשה אותה המלכות העליונה שתאיר מסוד האבות.
כו. עי' זהר (ח"א פב ע"א): מה תמר לא סליק אלא דכר ונוקבא אופי הכי צדיק לא סליק אלא דכר ונוקבא.
תרגום: מה תמר לא עולה אלא זכר ונקבה, כמו כן הצדיק לא עולה אלא זכר ונקבה.

כא. ועי' לעיל פרשת וירא הערה פד.
כב. עי' לעיל פרשת בראשית הערה קה.
כג. עי' זהר (ח"א כב ע"ב): אדם דאצילותא דכר ונוקבא הוה מסטרא דאבא ואמ"א ודא איהו (בראשית א ג) ויאמר אלהי"ם יהי אור ויהי אור יהי אור מסטרא דאבא ויהי אור מסטרא דאמ"א.
תרגום: אדם של אצילות זכר ונקבה היה, מצד אבא ואמא, וזהו "ויאמר אלהים יהי אור ויהי אור", יהי אור מצד האבא ויהי אור מצד האמא.
כד. עי' לעיל פרשת בראשית הערה צ.
כה. תא חזי קב"ה עבד מלכותא דארעא כעין מלכותא דרקיעא וכלא דא כגוונא דא וכל מה דאתעביד בארעא קיימא קמי קב"ה בקדמיתא תא חזי מלכותא קדישא לא קביל מלכותא שלימתא עד

בנתינת היד ודע כי הבכור הגמור משניהם היה פרץ שהוא הנפטר מן הרחם תחילה כי הבכור בפטר רחם תלה רחמנא וכן הכתוב יזכיר את שמו תחלה ומזה תמצא במלכות בית דוד (תהלים פט כח) אף אני בכור אתנהו עליון למלכי ארץ ולפי שמלכות בית דוד בא מפרץ ופרץ כנגד הלבנה הזכירו חכמי האמת בחדוש הלבנה (ר"ה כה ע"א) ושלח לי סימנא דוד מלך ישראל חי וקיים והמאמר הזה ע"ד פשוטו כי קרא הלבנה בשם דוד לפי שדוד בא מפרץ שהוא כנגד הלבנה ועוד שהלבנה נקראת המאור הקטן וכתוב בדוד (שמואל א' יז יד) ודוד הוא הקטן ובאמרו חי וקיים כונתו לומר נראית הלבנה.

וע"ד הסוד שאנו בו ירמוז המאמר הזה לכח הלבנה שקראו דוד מלך ישראל בלשון כנסת ישראל וע"כ הזכיר חי וקיים

זהו שרמוז לנו בפנימיות דבריהם (דניאל ז ט) עד די כרסון רמיו שתי כסאות ובמסכת חגיגה פרק אין דורשין גלו לנו חכמים דעתם בזה (חגיגה יד ע"א) יש מי שאמר אחד לו ואחד לדוד ויש מי שאמר אחד לכסא ואחד לשרפרף כסא לישב עליו שרפרף להדום רגליו^ב והחכמים נראים כחולקים ואינו כן אבל כולן מסכימים לדעת אחת והכל ענין אחד ושורש אחד וזהו שכתוב (הושע ג ה) ובקשו את ה' אלהיהם ואת דויד מלכם^{כח} הוא כנסת ישראל ועל כח זה דרשו רבותינו ז"ל (זוהר תרומה קעה ע"ב) ראויים היו ישראל שלא יגלו מן מקומם לעולם ולא נגזרה גזרה עד שכפרו במלכות שמים ובמלכות בית דוד שנאמר (שמואל ב' כ א) אין לנו חלק בדוד ולא נחלה בבן ישי איש לאהליו ישראל ויש לך

מאיר האמת

כז. עי' עבה"ק ח"ג פרק מא: אמרו בפרק אין דורשין ובפרק אחד דיני ממונות, כתוב אחד אומר כורסיה שביבין דינור גלגלוהי נור דלק, וכתוב עד די כרסון רמיו ועתיק יומין יתיב, לא קשיא אחד לו ואחד לדוד דתניא אחד לו ואחד לדוד דברי ר' עקיבא אמר לו ר' יוסי הגלילי עקיבא עד מתי אתה עושה שכינה חול אלא אחד לדין ואחד לצדקה, קבלה מניה או לא קבלה מניה תא שמע דתניא אחד לדין ואחד לצדקה דברי רבי עקיבא ואמר לו רבי אלעזר בן עזריה עקיבא מה לך אצל אגדה כלך מדברותיך ולך אצל נגעים ואהלות אלא אחד לכסא ואחד לשרפרף כסא לישב עליו שרפרף להדום רגליי שנאמר כה אמר יי' השמים כסאי והארץ הדום רגלי, ע"כ.

אין במחנה הקדושים האלה שום מחלוקת כי אם בלשון בלבד, אבל באמתת הענין המקובל כלם מסכימים לדעת אחת. והסוד כי אחד לו ואחד לדוד רמז לכסא הרחמים סוד וא"ו שבשם שהוא כסא למה שלמעלה ולכסא הדין סוד ה"א אחרונה שהיא כסא לכלן.

והאומר אחד לדין ואחד לצדקה הכוונה לשניהם כי משפט וצדקה ביעקב והם הכסא,

והאחרונה היא השרפרף. ורבי אלעזר גלה הסוד בלשון ברור במה שהביא ראיה באמרו השמים כסאי והארץ הדום רגלי.

ועי' בהגר"א על ספד"צ ז ע"ג שזה ב' נוקבין דפרדשקא, וכן עי' פת"ש א"א יט.
כח. עי' זהר (ח"א פט ע"ב): ותו שמענא מאי חמא קודשא בריך הוא למיהב מלכותא ליהודה מכל אחוהי אלא אתוון דשמיה חקיקן ביה וקודשא בריך הוא יהב יקרא לשמיה ובגין כך אחסין מלכותא ותו שמענא יהודה הא אתוון דשמיה ודאי ד' [ליתין] אמאי אלא [דא] דוד מלכא דאתקשר בשמיה מכל בני עלמא דכתיב (הושע ג ה) ובקשו את ה' אלהיהם ואת דוד מלכם וגו' הא דוד קשיר בשמיה תו דאיהו קשר של תפלין ודאי ד' דוד מלכא [קשרו של תפלין ודאי] ובגין כך דוד אתקשר בשמיה.

תרגום: ועוד שמעתי, מה ראה הקדוש ברוך הוא לתת מלכות ליהודה מכל אחיו. אלא אותיות שמו חקוקות בו, והקדוש ברוך הוא נתן כבוד לשמו, ולכן ירש את המלכות. ועוד שמעתי, יהודה, הנה אותיות שמו ודאי, ד' איננה, למה, אלא זה דוד המלך שנקשר בשמו מכל בני העולם, שכתוב

ריד דרכי בראשית מא טז האמת
פרשת מקץ

להתבונן כי אין הכתוב כפל לשון כדעת בעלי הפשט אבל הענין כי כפרו במלכות של מעלה וכפרו ג"כ במלכות בן ישי למטה ועבדו ע"ז כי לכך אמרו איש לאהליו ודרשו רז"ל איש לאלהיו וזה מבואר.

והזכיר הכתוב בורח ארבעה פעמים יד והוא שכתוב ויתן יד ותקשר על ידו שני ויהי כמשיב ידו אשר על ידו השני והם כנגד ארבעה חרמים שפשט ידו בהן עכן בן זרח והם חרם עמלק חרם סחון ועוג חרם כנעניים חרם יריחו.

פרשת מקץ

(מא טז) וַיַּעַן יוֹסֵף אֶת פְּרֹעָה לֵאמֹר בְּלִעְדֵי אֱלֹהִים יַעֲנֶה אֶת שְׁלוֹם פְּרֹעָה:

אלהים יענה את שלום פרעה הכל צא מכח אלהים שהוא צעל הכחות כולן^א והוא יעזור אותך מנער החלום ופתרונו והזכיר אלהים כי מאתו המענה בחלומות והיא ה"א האחרונה שצ"ב וכן אמר דניאל (דניאל ז לו) ופשרה נאמר קדם מלכא רמ"ז לוא"ו ה"א^ב כי צמה ידע פשר דצר כי אם צמתי אותיות האחרונות והצן זה כי ע"כ אמר (שם כג) הוא גלי עמיקתא כי כן צודאי ה"א וא"ו שצ"ס גלי עמיקתא מהמשכת שפע הראשית^ד וכ"ס

שהזכיר יוסף לפרעה בלעדי כך מנינו דניאל שאמר לנצוכדנצר (שם ז) ואנה לא צמכמה די אימי צי מכל חייל וגו'.

ודע שאני חושב ענין בחלום פרעה שהוא הולך שצ"ע על שצ"ע ידוע כי פרעה ועמו רשעים מאמינים הקדמות כופרים צדיעה וצהשגחה וצחדוש והיתה דעתם בכל המעשים הנעשים צשפלים שכולם מקורים למקרים ותחת ממשלת כוכבי לכת^ה המנהיגים את העולם ומתוך שהיה נמשך אחר הטבע והחומר ויסוד

מאיר האמת

"ובקשו את ה' אלהיהם ואת דויד מלכם וגו'". הנה דוד קשור בשמו, ועוד, שהוא קשר של תפילין ודאי, ד', דוד המלך (ד"א קשר של תפילין ודאי), ולכן דוד נקשר בשמו.

א. ע"י דבריו בראשית א א ודברינו שם הערות לו לח ו-מ ופרשת שמות הערה קיח.

ב. ע"י זהר (ח"א טו ע"ב): שאלקים דבראשית היא מלכות.

ג. ע"י תיקוז יט ע"א): י"ה דחילו ורחימו אבא ואימא וכו' חכמה ובינה אינון נסתרות במוחא ולבא ברחימו ודחילו ואורייתא בלא דחילו ורחימו לא פרחת לעילא וכו' ותורה ומצוה עלייהו אתמר והנגלות לנו.

תרגום: י"ה, יראה ואהבה, אבא ואמא, וכו' חכמה ובינה הם נסתרות במח והלב, באהבה ויראה, ותורה בלי יראה ואהבה לא פורחת למעלה. וכו' ועל התורה והמצוה נאמר "והנגלת לנו".

ד. ע"י לעיל פרשת בראשית הערה יג.

ה. ע"י ס"י (פ"ד מ"ז) שבעה כוכבים בעולם שבתאי צדק מאדים חמה נוגה כוכב לבנה.